

"האדונית והרוכל"

זהו סיפור אלגורי (משל) על העם היהודי בגולה. יוסף, הרוכל היהודי שעובר מבית לבית הולך לאיבוד בעיר. הוא מאבד את דרכו היהודית, הוא מאבד את זהותו ואת מי שהוא. הוא מוכר לאדונית סכין ציידים. סכין מסמלת סכנה. הוא נשאר לגור אצלה, כי נוח לו. יש לו סעודות, שפע של מזון, יש לו אישה (אולי אהבה?) וכמובן גג, מחסה והגנה. בכל זמן שהותו הוא שואל עצמו כמה שאלות שמטרידות אותו: למה אינה אוכלת עימו? מה קרה לבעליה הקודמים?
היא מכנה אותו בשמות: פגרי, "עורבי", "נשרי" וכמו כן עונה לו: "כל המרבה לשאול מעמיק לו שאול" (גיהינום). וזהו כמובן רמז לאיום על מצבו: היא מתכננת שהוא יגיע לאותו מקום שבו נמצאים הבעלים הקודמים שלה.

היצירה "האדונית והרוכל" היא סיפור אלגורי על העם היהודי, שנכתבה בשני מישורים: המישור הגלוי והמישור הסמוי. הרוכל היהודי והאדונית מסמלים את היהודים, מעמדם הנחות לעומת הנוצרים בעלי הבית. לרוכל אין בית, והוא משתכן בביתה, כלומר: ליהודים אין מדינה והם חיים בארצות אחרות (לא בארץ ישראל). הרוכל מנסה להדמות לאדונית. "פשט בגדי רוכל ולבש בגדי חרות", "אוכל בשר בחמאה" בדיוק כמו היהודים שבטוחים שהם חלק מן האוכלוסייה המקומית (אני גרמני בן דת משה, צרפתי בן דת משה). הרוכל לא מבין את האדונית, אך חושב שהוא כן מבין אותה, בדיוק כמו שהיהודים אינם מבינים את מצבם כאזרחי המדינה. הרוכל מתרחק מן הדת, בדיוק כמו המתבוללים היהודים. הרוכל תעלם מן הסכנה, בדיוק כמו שהיהודים דוחים החלטה לעזוב ואומרים שיהיה בסדר, הרע יעבור... הוא פסיבי.

הרוכל חוזר ליהדות רק בזמן צרה, כמו היהודים שמגיעים ארצה בזמן חירום.

הרמזים המטרימים לסכנה

הרמזים המטרימים לסכנה המרחפת מעל ראשו של הרוכל

1. מכירת סכין הציידים - סכין, סכנה. הוא מאלץ אותה לקנות ממנו משהו.
2. אינה אוכלת בקרבנו, מפיה נודף ריח של חיה טורפת רעבה.
3. כינוי החיבה שלה כלפיו: "פגרי", "נשרי", "עורבי".
4. נושכת אותו בשפתיו ואומרת: "לא ידעתי שדם של יהודי מתוק כל כך".
5. אפילו המשטרה לא הצליחה לפענח מה קרה לבעלים שלה.
6. הכלבה, בחלומי, מתעלקת על גרונו - והיא אומרת לו שבתחילה היא עצמה רצתה לשסות כלבתה בו ועכשיו היא עצמה מתנהגת כחיה טורפת.
7. היא אומרת לו שהיא אכלה את בעליה הקודמים.
8. היא מפטמת אותו ולא נותנת לו להתאמץ.
9. היא ממש מציינת שקנתה ממנו כלי רצח.
10. "כל המרבה לשאול, מעניק לו שאול" - אם תמשיך לשאול, תמצא את מותך.

המוטיבים והסמלים בסיפור

1. **מוטיב הסעודה** - הסעודה מסמלת את החומריות, את מה שמושך את היהודי לאדונית. זהו האמצעי שלה לשלוט בו.
2. **מוטיב החיה** - החיה מופיעה בהקשר לאדונית ורומזת על כך שהיא מסוכנת עבורו. הפוחלצים, הכלבה, הריח מפיה.
3. **מוטיב הסכין** - הרוכל מוסר בידי האדונית את כלי הרצח שאמור לפגוע בו. מוכר לה סכין, עיניה נוצצות כסכין, שוחטת ללא סכין.
4. **מוטיב הדרך** - הוא מאבד את דרכו ביער, שוכח שהוא יהודי, מסתובב בדרכים, אין לו בית משלו. אומר: "כמה נתרחקתי" - מהזהות שלו, מהיהדות.

המוטיבים והסמלים והקשרם למקרא (תנ"ך)

הסעודה - מסמלת את החומריות והנוחות שיש ליהודים בזמן חייהם בגולה מקור הסעודה הוא "סיר הבשר" אשר במצריים לעומת המזון והתנאים שהיו לבני ישראל בצאתם מארץ מצריים.

החיה - מופיעה בהקשר לסכנה האורבת מצידה של האדונית כלפי יוסף. ובמקרא: בספר בראשית האחים מבשרים ליעקב, אביהם "שחיה רעה אכלתהו".

שמו של הגיבור יוסף מתקשר ליוסף המקראי, שבניגוד אליו עמד בפיתוי ולא נכנס לביתה של אשת פוטיפר. כאן, הוא נכנס לביתה של האדונית, עד שהופך להיות בעלה.

"כל המרבה לשאול מעמיק לו שאול" - ההקשר המקראי הוא בספר משלי, פרק ז', אשר בו מזהיר שלמה המלך את הגברים ללכת עם אישה נוכריה (גויה). "דרכי שאול ביתה".

• עלילת הסיפור היא מעגלית.

- בתחילת הסיפור** - מאבד דרו ביער, ובסופו חוזר להסתובב ביער.
- יהודי דתי, ובסופו חוזר לדת.
 - האדונית רוצה לשסות כלבתה בו, וסופו חולה על הכלבה שנושכת צווארו.
 - מתקן את הגג, וסופו מניח את ארון המתים שלה בגג, והעופות מנקרים בגופתה.
 - מבשלת לו סעודה, ובסופו הוא מבשל לה מזון של אדם אשר אינה מעכלת.
 - חורף, וסופו יורדים גשמים עזים.
 - קונה ממנו סכין, ובסופו מנסה לרצוח אותו באמצעות אותו הסכין.